

A fejedelem

(Valószínűtlen történet...)

A karácsonyi örömhír így hangzik: fejedelem származik... uralkodó, király született. Megszületett a zsidók királya, aki a felkent, a Messiás, a Krisztus, akiről Izrael próféciai szóltak, akire Izrael reménységgel várt. Jézus Krisztus megszületett, örvendezzen az egész világ!

Tényleg? Valóban? Tényleg jobb hír ez ma reggel, mint hogy nem égett el az étel, mint hogy nem tört ki a háború Észak-Koreában, mint hogy mégis negatív az orvosi diagnózis, mint hogy jutalmat kaptunk a munkahelyen...

Azt hiszem, érezzük, milyen valószínűtlen ez az egész karácsonyi történet. Ma reggel felkeltél, egy konkrét helyen, reggeliztél, családdal vagy egyedül, busszal, autóval, gyalog eljöttél ide a templomba. Rajtad van valami kedves ruha, aminek talán története is van, mert emlékszel hol és hogyan vetted, vagy kitől kaptad, vagy mit éltél meg benne... Itt vagy a közeli és távoli emlékeiddel, a következő napok, órák terveivel. Jelen vagy, dobog a szíved, veszed a levegőt, működik a tested. Mindez a valóság itt és most. 2017. december 25. Most nem annyira ez foglalkoztat, de a valóságunkhoz tartoznak a mindennapi politikai küzdelmek, pártok és választás, ingerlékenység, kiábrándulás, harag - kinek, mi. Továbbá a főnököd, a munkád, a megrendelések, az egészség, a gyerek, a nagymama vagy az unoka...

És akkor hallasz egy nagyon valószínűtlen, nagyon távoli történetet. Amikor még királyok uralkodtak... Előttünk Jeruzsálemben egy Heródes, aki zseniális és kegyetlen, hatalmas építő és ugyanakkor beteges és vérszomjas diktátor. Megjelennek valamiféle bölcs és tanult emberek, messze keletről, akik egy csillag feltűnéséből azt olvassák ki, hogy megszületett a zsidók királya. Heródes idegeskedik, gyorsan összehívja a zsidó tudósokat, és elhangzik egy több száz éves prófécia Bethlehemről és a Messiás-király születéséről. A bölcsek a csillag vezetése alapján érkeznek Bethlehembe, megtalálják a gyermeket, anyját, Máriát, és imádják a fiút. Majd álmat kapnak, nem mennek vissza Heródeshez. Mi ez a történet? Jó hír? Népmese?

Hogyan lehet ez örömhír? Húsba vágó, releváns, megfogható jó hír ma reggel, amikor a saját valóságunkkal vagyunk jelen?
Valószínűtlen... mondjuk ki őszintén.

(Válaszok...)

Ezért pedig az egyik válasz, amit erre mindazok adnak, akikkel egy városban élünk, egy munkahelyen dolgozunk, együtt sportolunk, vagy akikkel egy nagyobb családhoz tartozunk, hogy a karácsonyi történet (mint minden vallásos történet) nem igaz, illetve finoman fogalmazva bolondság. Talán meg tudjuk érteni őket: ők azok, akik azt mondják, hogy ha valami ennyire nem releváns, nem hasznos az itt és most szempontjából, ennyire távoli, akkor értelmes ember elfelejti azt. A mesékből kinőttünk, mondanák, és ezért az egész karácsony

elveszítette a magját, az értelmét. Akkor meg minek tartjuk meg? Karácsony ünneplése helyett egyre több ember egyszerűen csak szabadságként tekint erre az időre: utazás, wellness, és a pihenés, kikapcsolódás egyéb formái. Ha az egész szíve irreleváns, mondják, minek tartjuk meg a külső kereteket. Meg tudom őket érteni.

Mások persze azt mondják, hogy a mesékre szükség van, akkor is, ha mesék... Mert szegényebb lenne az életünk, ha a gyermekeink nem ismernék meg Jézus születése, Heródes és a bölcsök történetét, ahogy azt talán mi is megismertük gyerekkorunkban. Mennyire sivárabb lenne a hagyományos ételek, énekek, szokások, istentisztelet (éjféli mise) helyett wellness szállóban üldögélni. Nekik (nektek...) fontos a tradíció, a megőrzés, a továbbadás. Szokták ezt "keresztény értékeknek" is nevezni... Szóval a történet lehet, hogy mese, de azért fontos. Milyen sivárok lennénk e nélkül...

Az első csoport kidobta a karácsonyi történetet, mert az a mai valóságában nem releváns, nem hasznos. A második csoport pedig bezárta az "karácsony ünnep" dobozba, mert ez a doboz fontos - miközben a karácsonyi történet továbbra sem jelent semmi igazán releváns, hasznos dolgot a mindennapi valóság szempontjából. Mi lenne más ünnep előtt és ünnep után a te életedben, ha a karácsonyi történet nem lenne? Mit számít neked ma reggel, hogy Jézus megszületett, azon túl, hogy ez a másfél óra része a karácsonyi ünnepi doboznak?

Lehet-e valóban örömhír nekünk ma ez a távoli és valószínűtlen történet a fejedelem születéséről?

(Hogyan lehet örömhír?)

Hogyan lehet örömhír, hogy *"fejedelem származik belőled, aki legeltetni fogja népemet, Izraelt."*? Hogyan jöhet ez közel, hogyan lehet releváns, hasznos a mi valóságunkban? Hogyan lehet több mint mese? - Először üdvtörténeti, majd egzisztenciális oldalról mutatom ezt be.

Egy nagyobb történet részeként...

Egy történet egyetlen eseménye értelmetlen és értelmezhetetlen, ha nem látjuk azt, hogy az az egy esemény milyen nagyobb történetnek a része. A nagyobb történet kötheti össze az egyetlen eseményt a történet egyéb mozzanataival. Például elmész, meghívnak egy futóversenyre valamilyen okból. A lényege már számodra lement, de még látod, hogy az utolsó közt bebiceg egy fiatalember. Nem túl dicsőséges csapat a vége, ők a "futottak még" kategória. Amikor ez a kissé bicegő fiatalember egyáltalán nem impozáns módon áthalad a célvonalon, óriási kiáltozás, ünneplés, gratulálás tör ki. A helyi televízió azonnal odalép hozzá, és interjúba kezd. Nem érted, hogy mi ez a felfordulás egy nagyon átlagos teljesítmény fényében. Majd kibontakozik előtted a történet: a fiatalembert másfél éve elütötte egy autó. A baleset következtében hónapokig kérdés volt, hogy egyáltalán fog-e tudni járni. Most pedig lefutott egy komoly távot, és mindenki örül. (Milyen vak voltam, hogy ezt nem láttam... milyen gáz, hogy magamban bosszankodtam a fiatalembert ért ünneplés felett...)

Nos, hogyan értelmezhetjük helyesen azt, hogy fejedelem, uralkodó született Izraelben? Milyen történet része ez az esemény?

A történet mindenek kezdetéhez vezet vissza. Olyan kérdésekhez, hogy honnan jöttünk, miért vagyunk? Miért van élet, miért van ember? Azután oda, hogy mi romlott el? Miért van annyi szomorú és fájdalmas dolog ebben az életben, amikor szép és jó is lehetne? Miért nem olyan, mint amilyennek mindannyian szeretnénk látni? Van-e, lesz-e megoldás, és ha igen, mikor, hogyan és mi lesz az? Milyen megoldásban reménykedhetünk? Hogyan jutunk el egy nap a győzelemre? - A válasz: a fejedelem, az uralkodó, Jézus az a király, akinek uralma alatt választ kapunk e kérdésekre.

Isten kezdetben szeretetből létrehozott egy gyönyörű világot. Ott éltünk benne, és nem volt betegség, meg gyűlölködés, meg civakodás, meg irigység... meg szegény és gazdag; és nem volt halál. Nem voltak mérgezett vizek, szennyezett föld és levegő. Isten szeretete és dicsősége mindent átjárt, átsugárzott, és az ember örömet lelte abban, ahogy Isten rábízta ezt a gyönyörű világot. Egészen addig a napig, amikor minden elromlott. Az ember nem bízott Istenben, nem élt szeretetében, és elhitte a gonosznak, hogy Isten egy szűkmarkú, irigy valaki, aki visszatartja az embertől azt, ami igazán jó. Az ember fellázadt Isten ellen... - és beszakadt a világ. Egy olyan sötét valóság nyílt meg előtte, sőt, inkább egy olyan sötét valóságban, mélységben találta magát az ember, ami elképzelhetetlen volt korábban. Rászakadt az emberre a magány, az elszigeteltség, a szégyen, az ellenségeskedés, a gyűlölködés, a halál. Megjelent az, ami ebben a pillanatban is ott húzódik a gondolatainkban, a szívünkben: a bizonytalanság, hogy Isten szeret-e, sőt, létezik-e egy szerető Isten; a fájdalom az elszűrt kapcsolatok miatt; a félelem attól, hogy valamit, ami most van, elveszítünk; az ellenségeskedés Isten iránt hogy nem adja, amit kellene... és így tovább, a végtelenségig.

És Isten lenézett erre az emberre, és az volt benne, hogy nem maradhat így se az ember, se a világ, amit alkotott. Vissza fogja hódítani a gonosz hatalmából, és vissza fogja állítani annak szépségét, amikor az ember Isten dicsőségét visszatükrözve egy szép világban él és alkot. Isten szembe fog menni a sötétség erőivel, és ki fogja szabadítani az embert és a világot ebből a sötétségből. Ki fogja váltani, meg fogja váltani. És ezért életre hív egy népet, Izraelt, akiben elkezdi ezt a munkát a világban. És megígéri, hogy el fog jönni az az uralkodó, az a fejedelem, a Messiás, a Felkent, akiben legyőzi, egy nap végleg legyőzi mindazt a sötétséget, ami megrontja az életünket. Annyira komolyan gondolja ezt Isten, hogy azt mondja, hogy ő maga fog eljönni ebben az uralkodóban, hogy helyreállítsa az uralmát a földön. Annyira valóságos a szándéka - amennyire valóságos a sötétség. Annyira konkrét és megfogható, hogy eljön és legyőzi a gonoszt, amilyen konkrétan és valóságosan itt ülsz ma reggel.

És az a nap eljött. Az ószövetségi ígéret, hogy *"fejedelem származik belőled, aki legeltetni fogja népet, Izraelt"* beteljesedett. Az uralkodónak, aki eljött, éppen úgy dobogott a szíve és éppen úgy lélegzett, ahogy neked ebben a pillanatban dobog a szíved, és ahogy lélegzel. Van-e közöd ehhez a történethez? Jézus eljött, szembement a sötétség erőivel, halálában és feltámadásában végső győzelmet aratott a halál felett, és újjáteremti a világot. A jó hír, hogy az uralkodó eljött, aki újjáteremti a világot és legyőzi a sötétséget.

Valószínűtlen történet? Karácsonyi díszlet dobozban? Vagy válasz azokra a kérdésekre, amelyek legmélyebből fakadnak fel bennünk: honnan jövünk? Miért vagyunk? Mi romlott el? Hol van megoldás? Mi lesz az emberi élet vége?

A Messiás fejedelem, Jézus az, aki uralkodik a teremtett világ felett. Értelmet, jelentést kap ebben az uralkodóban, a karácsonyi eseményekben az egész világ, a teljes történelem. Ez az egyik módja annak, ahogy valóban örömhír lesz nekünk ma ez a távoli és valószínűtlen történet a fejedelem születéséről.

Az egzisztenciális félelmeink fejedelem és szabadító után kiáltanak

A kérdés továbbra is: lehet-e valóban örömhír nekünk ma ez a távoli és valószínűtlen történet a fejedelem születéséről? Közelítsük meg ezt másodszor egzisztenciális oldalról.

Gyermekkorunktól azt tanuljuk, azt gyakoroljuk, hogyan tartsuk kézben és hogyan irányítsuk a dolgokat. Ebből az fakad, hogy elég nagynak, elég ügyesnek, elég erősnek, elég hatékonyaknak, elég szépnek, vonzónak stb. kell lennünk ahhoz, hogy uralni tudjunk minden helyzetet, és kézben tartsunk mindent eseményt. Hogy a dolgok úgy legyenek, ahogyan mi akarjuk.

Azonban bármilyen tehetségesek is legyünk a dolgok nem úgy alakulnak - mert nem mi uraljuk a valóságot. Nem uraljuk az egészségünket, nem uraljuk a világpolitikát és a világgazdaságot (ezért bármikor semmivé lehet az, ami most biztonságot jelent), nem mi uraljuk a gyerekeinket (ezért nem olyanok lesznek, amit mi gondolunk), de ha őszinték vagyunk, az érzelmeinket és hangulatainkat, de még sokszor a beszédünket sem uraljuk... Ez pedig mély félelemmel és aggodalommal jár, amelyet sokszor nem is nevezünk néven. Ebben a pillanatban is ott rág ez bennünk, ezer kérdéshez, eseményhez, reményhez, tervhez kapcsolódva: mi lesz, ha...? Sokkal kisebbek, tehetetlenebbek, törekenyebbek vagyunk, mint szeretnénk vagy hinnénk. Bármelyik pillanatban megállhat a szívünk, megszűnhet a légzésünk. Ez is a valósághoz tartozik.

Fejedelem született. Fejedelem, aki legeltet... Jézus, aki törődő módon vezet, gondoz, irányít. Úr, aki nem kifoszt, kisémmiz, hanem legeltet. A bibliai kép a pásztor-királyról a vezetés mellett a gondoskodást is magába foglalja. Messiás uralkodó született, ez a jó hír, aki az egész történelem értelme, végcélja és jelentése. Átadhatod neki ma az irányítást. Belé vetheted a bizalmad - ő tudja, hogy mi történik - amit te nem értesz. Kezébe teheted azt, amit nem tudsz kézben tartani - mert ő tudja. Ez a fejedelem, ez a Jézus, az egész világ Ura egészen személyesen lehet a te Urad is... Isten, aki eljött közénk. Kiléphet a karácsonyi díszdobozból, és beléphet az életed valóságába, az életed középpontjába, amit a Biblia szívnek nevez. Rábízhatod magad... ezért jó hír, valóságosan jó hír e látszólag távoli történet a fejedelem születéséről.

(Miért örömhír?)

Azt kérdeztük, hogyan lehet örömhírré számunkra, hogy uralkodó született, hogy Jézus eljött. Hogyan tudunk kapcsolódni ehhez a régi és távoli történethez. Végül egy utolsó kérdés: hogyan lesz Jézus uralkodóvá? A válasz, hogy nem az erő, a hatalom, az uralom általunk ismert módján.

Betlehemben, egy kicsiny városban születik. Nem előkelő és nem híres. Ugyanakkor pogány bölcsek jönnek el, borulnak le elé, és imádják őt. Hasonlóan Jézus élete végén is: az uralkodó nem hogy nem előkelő és híres, hanem megalázott, összetört, véres... majd halott.

Mindeközben a kereszttel mellett egy másik pogány, egy római százados vallja meg, hogy Ő az Úr: *"Bizony, Isten Fia volt ez!"* (Mt. 27. 54).

Valószínűtlen történet - mégis igaz. Szomorú, tragikus - mégis örömhír. Hihetetlen, felfoghatatlan - mégis hatalmas élet és erő van benne. Bárcsak meglátnád őt így ma, és leborulnál elé! Ámen!

(Lovas András)